

COMPUTER 13 COMPOSTEN

DECEMBER • 1986

PRIS: 5,00 kr.

computernyt i nordjylland

*Rigtig
glædelig
Jul!*

MEDLEMSBLAD
FOR

CN COMPUTER CLUBBEN
NORDJYLLAND

AALBORG

Formand:

Formanden er rejst til
Sjælland. Der henvises til
næstformanden.

Næstformand:

Curt Hosny
Vejrholm 27
9220 Aalborg Ø
Telf.: 08 - 15 92 62

Kasserer:

Gunnar Andersen
Telf.: 08 - 12 01 53

Aalborg holder møder i Niels
Ebbesensgade 24 hver tirsdag kl.
19-22

FREDRIKSHAVN

Formand:

Håkon Hansen
Skyttegade 5
9900 Frederikshavn
Telf.: 08 - 42 60 29

Kasserer:

Flemming Olesen
Telf.: 08 - 42 05 00

Frederikshavn afholder møder den
1. onsdag og den 3. mandag i hver
måned i Skolegade 8
kl. 19 - 22,45

BRØNDERSLEV

Formand:

Henning Topp
Baldersvej 10
9700 Brønderslev
Telf.: 08 - 82 00 86

Næstformand

Knud Poulsen
Telf.: 08 - 82 42 12

Kasserer:

Søren Vejrum
Telf.: 08 - 82 56 45

Brønderslev afholder møder på
Søndergade Skole
hver tirsdag kl. 19 - 22.

HJØRRING

Formand:

Claus Falk
Søndervang 32
9800 Hjørring
Telf.: 08 - 92 02 01

Næstformand:

Michael Weis
Telf.: 08 - 92 20 61

Kasserer:

Ib Østenkær
Telf.: 08 - 96 43 16

Hjørring afholder møder på
Holmegårdsskolen, Norgesvej
hver tirsdag kl. 19 - 22.

PC-CLUBBEN

Formand:

Formanden er rejst til
Sjælland. Der henvises til
næstformanden

Næstformand:

Niels Roland Svennekjær
Vilsundvej 117
9220 Aalborg Ø
Telf.: 08 - 15 45 05

Kasserer:

Jan Gammelbo
Telf.: 08 - 29 68 12

UPC afholder møder i Niels Ebbe-
sensgade 24 på torsdage i lige
uger kl. 19,30 - 22.

COMposten

Redaktør Curt Hosny
Vejrholm 27
9220 Aalborg
Telf.: 08 - 15 92 62

Postomdelt medlemsblad
Oplagstal: 700 eksemplarer

Deadline for COMposten nr 14
31. december 1986

REDAKTØRENS SPALTER

I dette årets sidste nummer af COMposten vil jeg gerne benytte lejligheden til at kigge tilbage på, hvad året bragte, samt kigge lidt på, hvad fremtiden vil bringe af gode ting for computerfolket.

De to største begivenheder har uden tvivl været introduktionen af ATARI 520 og 1040, samt Commodores AMIGA.

Med disse computere er hjemmecomputererne gået ind i 3. generation, hvor maskinerne virkelig kan bestille noget.

Samtidig er PC'erne faldet så meget i pris, at forskellen på en hjemmecomputer og en PC'er ikke er værd at nævne. Mange af klonemaskinerne er med priser på omkring 8.000 kroner endda billigere end 3. generationen af hjemmecomputerne.

Der er også kommet meget fint software til hjemmecomputerne, hvoraf særligt skal fremhæves GEOS til Commodore 64 og MIDI til ATARI m. fl..

Den tid er forbi, hvor hjemmecomputeren kun var 'legetøj'. Idag findes der virkelige kraftfulde programmer, der kan løse næsten de samme opgaver, som før var forbeholdt PC'erne.

Med de sidste landvindinger indenfor RAM udvidelser, hvor hjemmecomputerne kan få flere Megabyte RAM, må vi forvente, at hjemmecomputerne i fremtiden vil få nye programmer, der slår alt, hvad vi tidligere har set.

Når man tænker på hvilke muligheder, der ligger i de nye ROM CARDS med programmer, der fylder op til 1 Mbyte, så bliver det

helt sikkert morsomt at være computerejer i fremtiden.

De fremtidige spil vil indeholde grafik, som vi ikke tidligere har drømt om - og spillene vil blive mere interessante!

Allerede nu, hvor de første ROM CARDS er fremme på markedet i England, viser disse sig at være af særdeles god kvalitet - og spillene er så gode, at man ikke bliver så hurtigt træt af at spille dem. Priserne? Ja, lidt dyrere måske, men ikke meget i betragtning af, at spillene - p.g.r.a. det mere interessante indhold - vil få en længere levetid.

Priserne ligger omkring 15 Pund.

VELKOMMEN SÆBY !

Det er med stor glæde, at jeg kan byde SÆBY DATAKLUB velkommen til bladsamarbejdet i COMposten.

Det er mit håb, at dette samarbejde må blive til gensidig gavn og glæde i tiden fremover.

SÆBY DATAKLUB tæller idag 16 betalende medlemmer, samt lige så mange, som endnu ikke har betalt deres kontingent.

SÆBY DATAKLUB holder deres møder på Sæby Privatskole og nedstående mødeplan viser de første, at de planlagte møder:

Januar 3: Programmering.
20: Musik på computeren.
Februar 3: Abent hus/Program.ring
10: Generalforsamling.
17: PC'ere v/John Age/bæk.

Mere i COMposten nr 14, der udcendes ca. den 15.1.87

Aalborg Nyt:

Nu hvor julen står for døren, skal årets sidste nummer af COMposten i trykken.

Det er derfor med en vis form for vemod, at jeg samtidig må fortælle, at CCN Aalborg's mangeårige formand: Steen Wøldike Gade, på grund af nyt arbejde på Sjælland skal forlade klubben.

Steen har været initiativtageren til CCN clubbens start såvel som PC-clubbens start.

Steen har ligeledes været med til opstarten af samarbejdsclubberne i Frederikshavn, Brønderslev og Hjørring.

Gennem sit mangeårige virke i CCN-clubben i Aalborg har Steen vist et uegennyttigt og utrætteligt arbejde for vore klubber.

Steen tiltræder allerede sit nye arbejde som direktør for en spærfabrik den 15. december, så vi ser desværre ikke meget til ham mere.

Alligevel har Steen lovet, at han af og til vil kigge ind til os, når hans vej falder forbi.

Det bliver svært at erstatte ham.

Årets næstsidste aktivitet, en demonstration af AMIGA, er desværre blevet aflyst. Vi håber at kunne bringe demonstrationen ved en anden lejlighed.

Årets sidste aktivitet, julefesten blev til gengæld ikke aflyst.

Vi håbede på at kunne gentage vor succes fra sidste år med gløgg og æbleskiver, samt amerikansk lotteri.

Der var kommet tilsagn om mange gaver fra flere af vore annoncører... og jeg skal love for, at det var flotte gaver!

(Tak til alle dem, som støttede os med gaver og andre ydelser - TAK!)

Medlemmerne mødte talrigt op - og det blev en "fed" fest... og succéen var hjemme.

Omkring aktiviteterne for næste år kan jeg desværre ikke skrive noget - idet programmet ikke er fastlagt for resten af sæsonen. Men mere herom i COMpostens januar udgave.

I februar skal vi have generalforsamling! Der er endnu ikke fastsat nogen dato, men du skal til at skynde dig, hvis du har ting, som du vil have med til afstemningen under generalforsamlingen. Af praktiske årsager - Steen flytter - skal forslag til generalforsamlingen sendes til næstformand:

Curt Hosny
Vejrholm 27
9220 Aalborg Ø

Skriv hurtigst muligt!

Aalborg har fået to nye computerforretninger i den seneste tid.

Soft-Club, som vi kender fra Østergade 5 i Nørresundby har udvidet med en ny forretning på Kastetvej 49 i Aalborg.

SOFT-CLUB No 1
har åbent fra kl. 16 til 17,30 - fredag til kl. 19 og
lørdage fra kl. 10 til 12.

SOFT-CLUB No 2
har åbent fra kl. 13 til 22.
Lørdag kl. 10 til 22 og
søndage kl. 13 til 22.

Telefon 08-13 73 88 kan benyttes ved forespørgsler og bestillinger

Den anden forretning, som hedder DATA-BIT har hjemme i Kayerødsgade 10 i Aalborg.

Telf. 08-126822.
Forretningen indehaves af den 21-årige Henrik Andersen som studerer til ingeniør på AUC.

DATA-BIT er JUMBO PC-forhandler, desuden sælges hardware disketter og andet tilbehør. Software tages hjem på bestilling. I øvrigt løses seriøse PC-opgaver.

AFSKED !

Som flere af jer sikkert allerede har hørt, har jeg fået nyt arbejde på Sjælland, hvorfor jeg pr. 15.12.1986, desværre må trække mig tilbage som formænd for CCN og UPC.

Det har været en spændende og oplevelsesrig tid, siden vi for mere end 3 år siden begyndte at snakke om at starte en computerklub.

For mig startede det hele med et fælles ønske fra de aftenskolестuderende, som jeg underviste i EDB på det tidspunkt. Vi nedsatte en gruppe, som skulle komme med udkast til navn og vedtægter, samt undersøge hvilke muligheder der ellers forelå. Ved disse forberedelser, kom vi i kontakt med Sparekassen Nordjylland, som nogenlunde samtidigt havde afholdt nogle informationsdage omkring EDB i deres Østerås-afdeling.

Herved havde de konstateret at der var en meget stor interesse for at få startet en klub eller lignende, således at EDB-folk havde et sted at mødes.

Vi kontaktede Sparekassen Nordjylland for at samle kræfterne, hvilket mundede ud i to computer-aftener i begyndelsen af marts 1984, hvor ca. 150 interesserede mødte op.

Blandt disse blev der nedsat en arbejdsgruppe på 12 personer, som skulle arbejde hen mod en stiftende generalforsamling. Denne blev afholdt 12. april 1984.

Dermed var COMPUTER CLUBBEN NORDJYLLAND (CCN) skabt, men nu opstod problemet omkring lokaler og hvad der skulle ske i klubben.

Til at starte med måtte vi klare os uden lokaler, men vi fik dog hurtigt stabledet en mini udstilling af hjemmecomputere på benene, hvor en del af de lokale forhandlere udstillede. Dernæst arrangerede vi en udflugt til Mikro Data '84 i Vejle, hvilket ligeledes blev en succes for klubben.

Umiddelbart inden sommerferien lykkedes det os at skaffe lokaler i medborgerhuset, hvorved vi endelig kunne føle, at nu var klubben rigtig startet.

Nu kom der gang i klubben for alvor, og i slutningen af sommerferien forelå vores første nr. af COMputer POSTEN.

Herefter gik det slag i slag med besøg på Jydsk Telefon, Kommunedata og endelig vores store hjemmecomputer udstilling i ODD-FELLOW Palæet, som blev både medlemsmæssigt og økonomisk en succes for klubben.

Efter generalforsamlingen i '85 blev jøgten på egne lokaler intensiveret, og dette mundede ud i, at vi pr. 1. marts '85 kunne overtage et midlertidigt lokale i Niels Ebbesensgade 24. Dette gav klubben en helt ny frihed, fordi vi ikke længere var begrænset af medborgerhusets regler og lukketider. Der blev således arrangeret foredrag og undervisning på andre aftener, og det blev samtidig muligt for bløddudvalget at udføre deres arbejde i vore egne lokaler på de tider, hvor det passede dem bedst.

Umiddelbart før juleafslutningen '85 kunne vi så flytte til de nuværende (og endelige) lokaler, og der var således ved at falde ro omkring mange ting i klubben.

I løbet af foråret '86 fik vi kraftigt udvidet mængden af klubudstyr takket være et nyt medlem. Dette skabte en ny og optimistisk stemning i klubben, og der dukkede flere og flere medlemmer op. Senere på året kunne vi derfor afse penge til yderligere investeringer i computere, således at vi i dag er i besiddelse af flere computere, printere og andet udstyr, som står til medlemmernes rådighed.

Hermed nåede vi op til i dag med CCN, men det er jo ikke alt. Ved siden af CCN-Aalborg har jeg også haft en del at gøre med opstart af vores søsterklubber i det nordjyske, således at vi i dag samarbejder med klubber i

henholdsvis Hjørring, Frederikshavn og Brønderslev.

Endelig er der også det seneste skud på stammen, som er en udløber af den stigende interesse for PC-computerne. Der var efterhånden flere der efterlyste nogle aktiviteter omkring de mere professionelt orienterede PC'ere, og deres specielle styresystemer, hvorfor vi var nogle stykker der i foråret satte os sammen. Dette resulterede i nogle møder hvor alle interesserede var velkomne, og hvor grundlaget for en ny klub blev diskuteret. Derpå blev der nedsat en gruppe der skulle udarbejde vedtægter, og endelig arrangere en stiftende generalforsamling.

Denne blev afholdt 11. september 1986, hvorved UNITED PERSONAL COMPUTER-CLUB (UPC) blev dannet. Herefter har klubben holdt møder hver anden torsdag, hvor der er blevet udvekslet erfaringer, afholdt foredrag om forskellige programmeringsprog med mere.

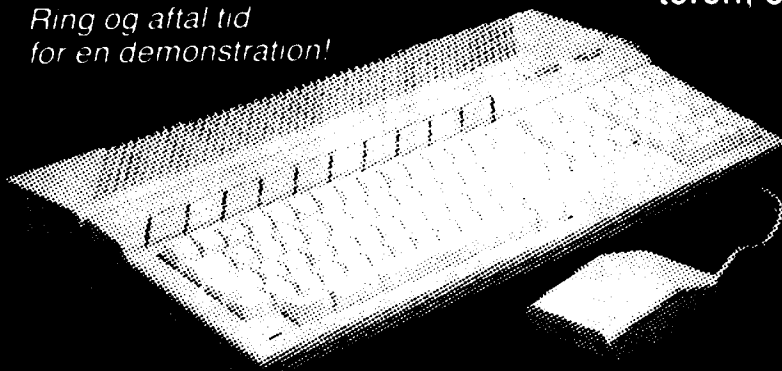
Sluttelig vil jeg gerne sige alle tak for et godt kammeratskab og en god tid. Det er nu to klubber, der må sige farvel til deres formand, men jeg tror på, at de to bestyrelser vil løfte arbejdet videre og fortsætte det gode samarbejde, så klubberne kan leve videre i mange år.

SWØG

Oplev ATARI 520 Personal Computer

udstyret med 24-spors STEINBERG midi-studie-program. Vi har computeren, og forhandler STEINBERG-programmerne.

Ring og aftal tid for en demonstration!

Atari 520,
diskettestation,
mus og monitor med
640x400 punkter:

9.995,-

excl. moms

Hobrovej 347 - Aalborg
Tlf 08 18 52 00

THE speak of THE WIZARD TWIN™

Du sidder med en Computer!!!
Du er efterhånden blevet træt af at zappe slimede, grønne aliens!!!
Du vil hellere finde indviklede "spells" eller rejse ud hvor ingen andre har været før!!!

KORT sagt - du er ADVENTURE spiller - og du har savnet netop denne side i vort medlemsblad!!!
Morsomt! - Vi har netop beregnet denne side for DIG!!!

Hvis du er typen der ELSKER at spille Pacman eller Manic Miner, så spring af NU og overlad det til os andre intellektuelle at læse denne superintelligente spalte, der fremover vil være at finde her i DIT medlemsblad !!!

Her på denne side, vil du fremover kunne finde hårrejsende anmeldelser, fede artikler, våde tips og hvad man ellers kan vente fra to skrupskøre adventurefreaks bosat i Aalborg!!!

Forresten har vi modtaget et brev fra en hvis hr. Harald Høballe fra Egholm, som spørger om, hvordan han kan få indflydelse på vore spalter.

Vort altoverskyggende og suveræne svar er, skriv til:
"The Spell Page"
Computer Clubben Nordjylland
Niels Ebbesensgade 24
9000 Aalborg

Hr. Harald Høballe tilføjer at han sidder fast i Robin of Sherwood, Gremlins, Seabase Delta, Spiderman og Pirate Adventure.

Vi har svaret til dem hr. Høballe - De skal såmænd blot skrive til os.

Vi modtager netop alt, lige fra bombetrusler til fanbreve. Forresten modtager vi også adventuretips.

Lige en bemærkning om hvad der vil ske, hvis vi ingen respons får:

Jeg har en onkel, som har en tante, der har en nevø, der har en moster, der er MEGET skrap til til sumobrydning - og hende vil i jo helst ikke ha' besøg af....
VEL????!!!

Med hensyn til en vis hr. Harald Høballe har vi lige plukket nogle tips frem fra skabet...!

AND NOW LADIES AND GENTLEMEN...
THE SPELLPAGE<

Harald Høballe er så usandsynlig dum, at han ikke engang kan komme op af fangehullet i ROBIN OF SHERWOOD.

Vi snakkede lidt med en vis hr. Hobin Rood, der fortæller, at han prøvede at stå lidt på skuldrene af nogle dumme fanger og derefter pille lidt ved fangevogterens ben og hals!!!

Han var også så usandsynlig anti-hjernet at han ikke engang kunne vække en lille dum æglægger i SEABASE DELTA.

Det problem vil vi foreslå at han lige satte sig ned og tyggede lidt lidt på - så der måske står bobler ud af ørene på ham!

Ja... det var alt hvad vi havde lyst til at afsløre denne gang. Næste gang vil tips sektionen være udvidet kraftigt på grund af den kæmpe bunke breve der forhåbentligt dumper ind af brevsprækken til os fra alle JER!!!!

Tips til Emerald Isle - LEVEL 9 udbedes!

Forvirret? - Det er vi også!

Greetings from The Fishbuster and The Poltergeist!

Løst og Fast:

MATRIX er navnet på et nyt stykke software fra PP&S, 464 Kalamath Street, Denver Colorado 80204. Prisen er 60 US\$.

Du får mulighed for at benytte den store hastighed på din 128'er i 64-mode ved LOAD og SAVE. Du kan også benytte det numeriske keyboard i 64-mode. Du får to gode kopieringsprogrammer i tilgift. Disse kopiprogrammer læser hele disken ind på een gang, og du bestemmer selv, hvor mange kopier, du vil have! Helt uden disk-swap! Du kan autobootte i 64-mode, og du kan fortage screendumps uden at miste programmet - en god ide, når man skal 'prale' af de mange point, man nåede i et svært spil!

KOPIPROGRAM

Dette program er skrevet i COMAL 80 vers. 2.01 og vil kopiere PRG, SEQ og USR files.

```
10 input "filnavn,P/S/U:":name$
20 OPEN FILE 2,"0:"+name$,READ
30 OPEN FILE 3,"2:"+name$,WRITE
40 WHILE NOT EOF(2) PRINT FILE
3:GET$(2,20000)
50 CLOSE
```

SUPER HUEY:

Et lille tip - Hvis du er ved at løbe tør for benzin, skal du blot lande og slukke for motoren. Når du starter op igen, har du en hel fuld tank!

SIKRING?

Når du oplever det kedelige, at din computer er total 'død', så kig lige efter, om du blot har slået sikringen!

Det er ærgerligt at skulle undvære sin computer, medens reparatøren har den, hvis det blot er en bagatel, som du nemt selv kan ordne.

Hvis du har en Commodore 128'er kan du med fordel benytte dennes maskinsprog-monitor, når du indtaster programmer til 64'er mode. 'Fidusen' er den, at du indtaster dit maskinprogram, idet du tager hensyn til 64'erens memory positioner.

Når du er færdig resetter du, går til 64-mode og SYS'er dit program frem igen.

Husk at dette kun gælder for maskinkodeprogrammer - Basic programmer vil gå tabt, når du resetter.

Det forlyder, at GEOS 128 snart kommer på markedet i Danmark!

Har du støj-striber på din skærm? Prøv at lægge et stykke staniol på den side af skærmen, som vender imod din computer!

Støjen kan også stamme fra et lysstofrør i nærheden af din skærm.

Hvis det er lysstofrøret, så skift glimtænderen/røret.

Endelig kan støjen stamme fra barbermaskiner, symaskiner og kvalterter m.m.

1571 problemer?

Du har sikkert lagt mærke til, at dit drev 'hopper', når du LOADER disks, som er enkeltsidede.

Dette problem kan du helt undgå, hvis du kopierer dine programmer ind på en dobbeltsidet disk - i tilgift går det hurtigere med LOAD'ningen

COMPOSTEN

Hvis du har problemer med at skrivebeskyttelsen på dine disketter 'hopper' af, så benyt elektriker tape i stedet for - det bliver siddende!

SKRIV TIL HINANDEN!

Der er sommetider problemer med at læse, hvad andre har skrevet på en disk, hvis ikke man benytter den samme word processor (tekstbehandling).

Vizawrite kan f.eks. uden besvær læse Omni Writer og Easy Script m.fl. - de benytter samme filtype.

Anderledes stiller det sig med kompatibiliteten mellem PaperClip og Word Pro. PaperClip kan godt læse, hvad Word Pro har gemt på disken, men omvendt opfatter Word Pro de start-headers, som Paper Clip skriver i begyndelsen af sine filer, som mismasch - så manuelt, kan man lave filen om!

Hvis du benytter to disk drev, kan du somme tider have problemer med at LOADE visse færdigkøbte programmer med kopibeskyttelse. Hvis du slukker for din printer, samt drev nr. 9 og udelukkende benytter drev nr. 8, skulle problemet være løst.

Færdigkøbte programmer er i reglen kopibeskyttede.

Denne beskyttelse kan forårsage, at dit diskdrev 'rasler' beroende på, at læsehovedet forsøger at læse en ikke formatteret sektor.

Efter fem læseforsøg bringer drevet en fejlmelding - hvilket kopibeskyttelsen netop venter på!

Hvis du benytter nedstående lille rutine, så skulle du være over dette problem, idet programmet beder diskdrevet om kun at læse een gang!

I øvrigt er det min personlige mening, at producenterne er meget

ansvarsløse, når de benytter denne form for kopibeskyttelse, idet brugeren risikerer, at læsehovedet kommer ud af justering ved disse talrige læseforsøg.

```
10 OPEN 1,8,15
20 PRINT#1,"M-W";CHR$(106)
   CHR$(0)CHR$(1)CHR$(133)
30 CLOSE 1
```

Der er visse rutiner, bl.a. formattering, hvor dette program ikke virker.

"Learn to Walk Before You RUN!"
(Det var her du sku' grine)

Palo Alto i Californien har med sin sidste nye opfindelse i sinde at afskaffe cursore, mus og joystick!

Opfindelsen minder om en handske, som operatøren tager på.

Ved hjælp af forskellige håndbevægelser og -vinkler er operatøren i stand til at betjene sin maskine i lighed med de nuværende cursore o.s.v.

Z-glove - som opfindelsen hedder - er udviklet til brug i rummet, hvor skærmen bliver projekteret op på astronautens hjelm-visir.

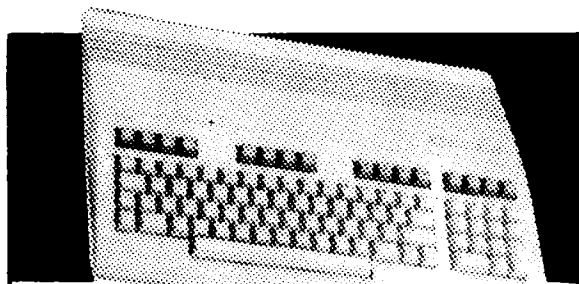
BIG BLUE ER BAGEFTER!

Bliver 'Big Blue' nødt til - af konkurrencemæssige grunde - at sende en ny computer på markedet? IBM hævder, at de ikke har planer om at sende en 80386'er på markedet foreløbig.

Det er forståeligt, at IBM hævder dette, idet de ellers vil begynde at skære i grenen, de selv sidder på!

En 80386 er nemlig IKKE kompatibel med IBM system 36 og 38, ej heller med serie 1 og 4300 produkterne, som IBM sikkert ønsker at markedsføre så længe som muligt!

COMPOSTEN

C Vi forhandler
Commodore

AMSTRAD Computer

OKIMATE **20**
Printer m.m.

Vejgaard **ELKON**
VEJGAARD TGRV. 1 TELEFON 08 12 08 10

R.C.E. Elektronik Boulevarden 34 16 07 10

**NORDJYLLANDS
ELEKTRONIKCENTER**

byggesæt, elektroniske løsdeler
måleinstrumenter
print og loddeudstyr
værktøj, monteringskasser
antenner & udstyr
transformatorer

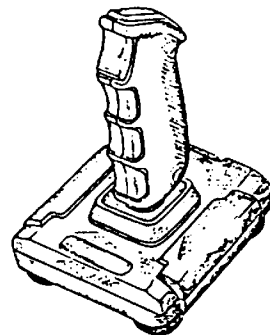
Boulevarden 34. **16 07 10**

* DISKETTER:
* 10 STK SS/D
* 10 STK DS/D
* 10 STK
* 10 STK

* ALLE VORE DISKETTER S

* 4 SUPER SPIL TIL AMST

KONIX SPEED KING
Virkelig godt joystick,
microswitches, lang lev
Blev testet i COMPUTER r

QUICK SHOT II TURBO ..
QUICK SHOT II PLUS ...

2 Gode joystick med mic

Kig ind i en af forretningerne,
Vores telefonnr. 08137388....
Alle varer sendes pr. efterkrav.

SOFT-CLUB

BSTERGADE 5 9400 NR.

SOFT-CLUB

KRISTEVej 49 9000 ÅR

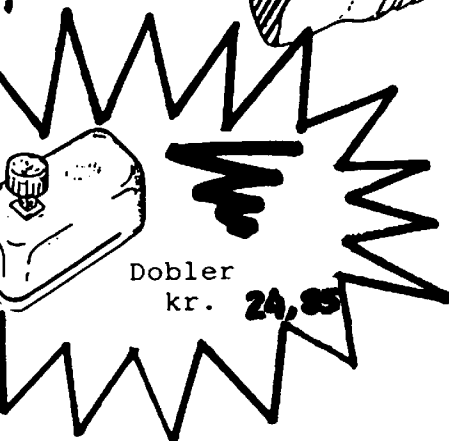
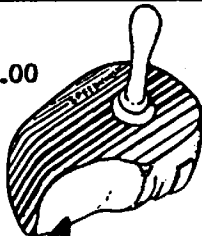
 D 5,25" KR. 59,00 *
 D 5,25" KR. 69,00 *
 3,0" KR. 420,00 *
 3,5" KR. 229,00 *

VÆLGES MED FULD GARANTI! *

RAD/C=64 KR. 100,00 *

..... kr. 165.00

med
 vetid.
 nr. 5.

Dobler
 kr. 24,85

..... KR. 69,85

..... KR. 69,85

.switches.

eller ring og bestil.....

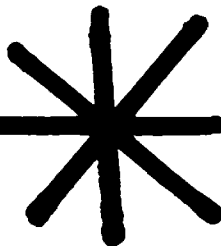

Man-tors kl. 16.00-17.30
 Fre.....kl. 16.00-19.00
 Lør.....kl. 10.00-12.00

No 1

SUNDAY

No 2

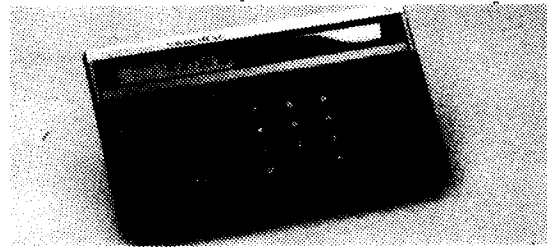

BORG

Man-fre kl. 13.00-22.00
 Lør. kl. 10.00-22.00
 Søn. kl. 13.00-22.00

COMPOSTEN

TEXAS TI-52

Stærk matematikregner til studenter. Alle matematiske standardfunktioner, komplekse tal. Statiske funktioner, konverteringer mellem HEX, DEC, OCT, BIN talsystemer.

419,-

Vejgaard Boghandel
 Hadsundvej 29 9000 Aalborg Telefon 08 14 68 00

EXPRESS PC 640 Kb

NYHED

Specifikationer:

- 640 Kb intern lager.
- Multifunktionsboard med real time clock.
- Farvegrafik kort.
- Operativsystem MS/DOS 2,11.

KOMPLET PC-ANLÆG KUN 12.130,-
 3 275,-
 Printer leveres til priser fra

EXPRESS kører under det kompatible operativsystem.

MS/DOS 2,11

hvortil der findes markedets største udbud af danske programmer til ethvert formål indenfor administrative opgaver:

- Finansregnskab.
- Debitorregnskab.
- Kreditorregnskab.
- Fakturering.
- Tekstbehandling, etc.

- Programmering GW-Basic.
- 2 stk. 360 Kb diskette enheder.
- Dataskærm 25 linier à 80 tegn.
- Dansk tastatur.
- kan også leveres med 10 Mb hard-disk.

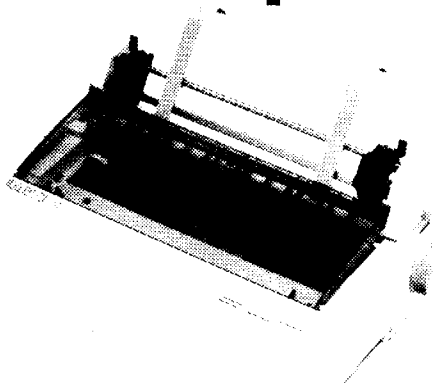
eso
 NORDJYSK
 EDB
 CENTER

EDB-
 leverandør
 siden 1970.

Østeraagade 27 - 9000 Aalborg

08-13 57 88

LARS KRULL præsenterer

CITIZEN 120D

CITIZEN 120D er en EPSON FX-8X kompatibel DOT MATRIX printer med NLQ i en 9 x 18 matrix, og er derfor velegnet til tekstbehandling. CITIZEN 120D har 4 KB buffer, og leveres med interface som kan stilles til IBM-PC/Centronics. Printerens leveres selvfølgelig med dansk tegnsæt og traktor drev. På dette produkt giver vi 2 års garanti.

CITIZEN 120D koster kun kr.

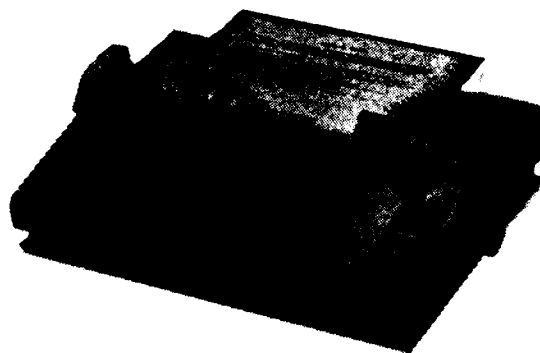
3995,-

EPSON LX-90

LX-90 er EPSON's nyeste DOT MATRIX printer. EPSON LX-90 har NLQ og er derfor velegnet som printer til tekstbehandling, LX-90 leveres både med friktionsruller og traktor drev. LX-90 har selvfølgelig dansk tegnsæt. LX-90 leveres med COMMODORE interface, skifter De senere computer kan De få interface til: ATARI, CENTRONICS, IBM-PC, Apple 2C, Amstrad eller MSX.

EPSON LX-90 koster kun kr.

4195,-

COMMODORE interface til CITIZEN 120D	kr. 550,-
10 stk. 5,25" DSDD disketter	kr. 99,95
EPSON LX-80 NLQ	kr. 4625,-
EPSON FX-85	kr. 7789,-
EPSON FX-105	kr. 10099,-

Alle priser incl. moms og 1 års garanti

Lars Krull

Pallisdam 12, DK-9430 Vadum . Telefon 08-27 12 31

MONITORER

Når du skal vælge dig en monitor, så bør du vide i det mindste det, som fortælles nedenfor.

Der er flere slags monitorer på det danske marked: monochrome, colour, composite video, RGB, hi-resolution, ultra high-resolution, digital, analog o.s.v.

Hvis du planlægger at investere i en monitor, så læs videre, det kunne være, at du fik en anden opfattelse af, hvad netop du skal bruge.

Hvilken monitor er bedst for mig? Dette er det spørgsmål, man bør stille sig selv, når man står overfor en så vigtig anskaffelse, som købet af en monitor er!

Generelt må svaret blive, det kommer an på, hvad du vil bruge din monitor til.

Hvis du for eksempel skal benytte din monitor til tekstbehandling, så vil en monochrome monitor være et godt valg.

Skal du ud over tekstbehandling også bruge din monitor som video monitor, så er problemet et helt andet - du skal bl.a. have farver, og du skal sikkert vælge en multiplex monitor.

Udvælgelsen af en monitor er meget kompleks, idet udvalget er stort, og de oplysninger, man får, er forvirrende, idet de ikke er standardiserede.

De billigste monitorer til brug som video monitorer KAN benyttes, men opløsningen er ikke helt god, idet TV/video signaler er mindre kritiske end de signaler, der kommer fra din computer. Hvis du kun skal bruge din monitor som 40 tegn/linie, så kan du roligt købe en video monitor eller et almindeligt 14 tommer farvefjernsyn.

Hvis du skal bruge 80 tegn/linie, så er dit fjernsyn ikke godt nok! Det er næsten umuligt at se bogstaverne på skærmen, som også har

'farveslør', selv om du skruer helt ned for farverne.

Arsagen hertil skal findes i, at et TV - sort/hvid eller farve - har en fosfor belægning på bagsiden af skærmen, som giver et 'langt' lys på hver enkelt punkt (pixel). På et farvefjernsyn skal der bruges 3 sådanne pixels, for at farverne kan ses (en for rød, blå og grøn). Når en monitor bruges som monochrom, bruges kun en pixel.

Dette bevirker, at punkterne (pixels) kan ligge meget tættere eller sagt på en anden måde: Pixels ligger for langt fra hinanden på et farvefjernsyn til at de kan fremstille 80 tegn på en linie på en tilfredsstillende måde - der er ikke pixels nok til, at opløsningen kan blive god nok til, at bogstaverne kan læses.

De lidt dyrere monitorer benytter et system, som kaldes RGB, fordi trio'en af fosfor punkterne er sammensat af rød, grøn og blå.

I et almindeligt videosignal bliver signalet mixed af de tre farver i video'en og afsendt som et samlet hele, der så i monitoren/TV'et bliver opløst til de tre oprindelige signaler, der så igen bliver ledt til hver sin elektronkanon.

I et RGB signal holdes de tre farver adskilte hele vejen frem til elektronkanonen.

Ved at undgå mixingen og den senere opløsning får man et renere signal fremt og dermed et bedre billede.

Der er to typer af RGB signaler: Digitale og analoge.

Digitale RGB signaler kan generelt set kun vise 16 forskellige farvetoner ad gangen, mens analog RGB kan vise 4.096 farvenuancer på een gang.

Dette beror på, at i den digitale RGB monitor er de tre farvekanoner

COMPOSTEN

enten tændt eller slukket. Dette giver otte muligheder. Dertil kommer, at kanonen kan køre på fuld eller på halv styrke... og hermed har vi de 16 forskellige muligheder. I en RGB analog monitor kan hver farvekanon have 16 forskellige farvestyrker og på den måde får vi så de 4.096 forskellige farvemuligheder.

SKÆRMOPLÆSNING, PUNKTER og andre features.

Skærmopløsningen er en målestok for hvor megen information, der kan vises på skærmen.

Skærmopløsningen er sommetider målt i linier og sommetider i pixels (punkter). I de fleste tilfælde er der ikke nogen særlig forskel på, om du tæller en række af punkter eller en række af linier!

Generelt er det dog pixels eller punkter man benytter som målestok på den måde, at man opgiver de vandrette punkter gange de lodrette punkter: f.eks. 640 x 200 hvilket er tallene for en normal TV skærm.

Det aktuelle behov for skærmopløsning afgøres af din computer. Der er således ingen grund til at smide penge ud til en monitor med stor opløsning (mange linier/punkter), hvis din computer kun kan afgive signaler med få linier/punkter, altså 'grove' linier.

På den anden side, hvis du har en computer med høj opløsning, bør du tage den fulde fordel af dette og købe dig en skærm med en høj opløsning.

Dot Pitch er en målestok for afstanden mellem de enkelte punkter på skærmen. Jo lavere tal jo højere er opløsningen. Det kan nærmest sammenlignes med den teknik, som benyttes i et avisbillede, hvor man, ved hjælp af et læseglas, tydeligt kan se, at billedet er opbygget af ene små prikker eller punkter. Jo finere punkterne er, jo bedre billede.

Ved grove punkter må man holde billedet i en vis afstand for at få billedet til 'at smelte

sammen'.

På samme måde er et TV-billede og et composite-monitor-billede opbygget af punkter med en indbyrdes afstand på ca. 0,8 mm.

En video monitor har en afstand på ca. 0,6 mm.

Dot Pitch på 0,4 mm og derunder regnes for at være højopløsnings-skærme. Specielle skærme kan have så god en opløsning som 0,25 mm Dot Pitch.

Det er i denne forbindelse også vigtigt at huske, at skærmstørrelsen spiller en rolle. En ni tommer skærm med en Dot Pitch på 0,25 mm giver f. eks. samme synsindtryk, som en 12 tommer skærm med en Dot Pitch 0,31 mm.

Båndbredden er en målestok for skærmens hastighed - altså evnen til lynhurtigt at gengive de informationer, som sendes til skærmen. Jo højere Hertz-tallet er, jo hurtigere er skærmen.

TV skærme og video monitorer benytter normalt båndvidder omkring 4,5 Mhz (1 Megahertz = 1.000 Hz - lyset i pæren i din stue blinker med 50Hz! TV'et er altså ca. 90 gange hurtigere - og hvem 'ser' egentligt lyset i stuen 'blinke'?).

En RGB monitor har omkring 10-15 Mhz. Til professionelt brug kan skærmene komme helt op på 0,5 GHz (Giga Hertz = 1.000.000 hertz). Igen gælder det, at man ikke skal købe en monitor, som har en større reaktionsevne end ens computer - med mindre man tænker på at skifte sin computer ud med en bedre! Konvergens og chromatiske afvigelser er det næste, man skal kigge på.

Hvad er chromatiske afvigelser? Jo, på 'almindeligt dansk' er det noget i retning af 'farve ændringer'. Vi får de chromatiske afvigelser, når den elektronstråle, som skal ramme fosforpletten er en lille smule ude af focus, og så rammer en anden plet i fosfortrioden - vi får f. eks. en blå plet i stedet for en rød.

I en farveskærm er der normalt tre elektronkanoner (det er den

bule, der sidder og stritter bag på dit fjernsyn!), der er focuseret til at ramme hver sin farveplet i fosfortrioen. Skærmen er imidlertid fladere end et udsnit af en kugle, og da strålerne fra elektronkanonen går i rette linier, vil der blive større afstand til randen af skærmen end til midten, hvorfor vi måske får problem med, at strålerne er ude af focus - resultatet giver et uskarpt og udflydende billede i kanten af skærmen.

Jeg skal her ikke komme nærmere ind på, at strålerne først skal igennem et magnetfelt for at blive afbøjet og dernæst igennem hullerne i en metalplade for, at 'vildfarende stråler' kan opfanges - dette vil føre for vidt, og er desuden ikke vigtigt i denne sammenhæng.

Skærmstørrelsen har vi kort været inde på tidligere. Den mindste skærmstørrelse, man kan have glæde af i forbindelse med computere, er 9 tommer, men to tommer skærme kan være store nok til f. eks. videokameraer. Almindeligvis benyttes dog 12 og 14 tommer skærme til computerbrug.

Monochrome (læs sort/hvide) monitorer findes meget sjældent med hvidt på sort, som oftest er det gult eller grønt på sort, idet disse er en lille smule billigere at fremstille - og de er også mere 'øjvenlige' ved brug i længere tid ad gangen.

Nogle monochrome monitorer har en såkaldt 'reverse' omskifter, således at skriften fremkommer sort på gul eller grønt (hvidt). Denne facilitet er uden større betydning.

Før man bestemmer sig for et køb, skal man ikke glemme, at en monitor bør have en audio indgang (lyddel med højttaler). Det er meget upraktisk ikke at kunne få lyd til sit billede.

Endelig er der mange billige monitorer, som benytter en speciel fosfor belægning, som har en lang efterglød, for at kompensere for en 'lidt åben' belægning - altså

med et stort Dot Pitch tal. Disse skærme kan få det, der populært kaldes 'komet-effekt'; en lang hale af lys efter sig, når en ting bevæger sig hen over skærmen.

En lang efterglød har ingen betydning - tvært imod - hvis skærmen udelukkende skal benyttes til tekstbehandling. Dog må eftergløden ikke være så lang, at den trækker hale efter bogstaverne ved scrolling (kommanderet rulning af billedet).

Ved brug til hurtige spil er det absolut meget dårligt med den lange efterglød, idet man helt sikkert ikke kan undgå 'komethaler'. Placeringen af monitorens kontrol og betjeningsknapper er en anden ting, som mange 'glemmer' i en købsituation. Der er ikke noget, der er mere irriterende end at skulle 'rode rundt' på bagsiden af monitoren (det foregår jo i blinde) for at finde f. eks. afbryderen eller styrkekontrollen.

Medens vi har kontrolknapperne fremme, så se efter om lys (brightness), kontrast (black level), samt vandret og lodret hold let kan justeres. Findes tillige en 'luminance' og en 'chroma input', så er der mange muligheder for at få et godt billede, som kan reguleres individuelt.

Nogle farvemonitorer har en omskifter til 'grønt', hvilket er en behagelighed for nogle under brug af tekstbehandling.

Til sidst skal man være opmærksom på, at alle tilslutningerne (stik) passer til den computer, monitoren skal benyttes sammen med.

En god prøve på en monitor er at fylde hele skærbilledet >H'er< eller >M'er< med en del >O'er< ind i mellem. Bogstaver helt ude i siderne - og hjørnerne - skal være lige så skarpe, som dem, der står inde på midten af skærmen. Bogstaverne >H< og >M< skal være skarpe i formen, hvorimod >O'et< skal være rundt - ikke ovalt i

kanterne.

Bevæg 'cursoren', der er den blinkende plet, hurtigt hen over skærmen. Bogstaverne må ikke 'løbe ud', når 'cursoren' passerer.

Så træder du et par skridt tilbage og kigger efter, om linierne buer opad eller nedad - de skal stå HELT vandret fra kant til kant. Du kontrollerer det samme i lodret retning.

Derefter fylder du skærmen med kontrast farver. Hvis kanterne mellem kontrastfarver står helt skarpt, har skærmen en god farve separation.

Hvis monitoren opfylder disse krav, så står du overfor en skærm, som er værd at købe.

Kan du også lide kabinettets form og farve, så er du ved at være fremme ved det, du skal bestemme dig for.

Det sidste du skal undersøge er prisen og mulighederne for service på det sted, du handler.

Nogle steder kan du få 8 eller 14 dages ombytningsret.

Mange leverandører er ikke i stand til selv at yde reparations service, men skal sende tingene andre steder hen, hvis uheldet er ude... og så er der tale om lange ventetider!

Til aller sidst!

Hvor er det godt, at de, der fremstiller de forskellige computere, også laver en monitor, der passer til i farve og udseende, foruden alle de andre ting, som er nævnt overfor også 'passer'!

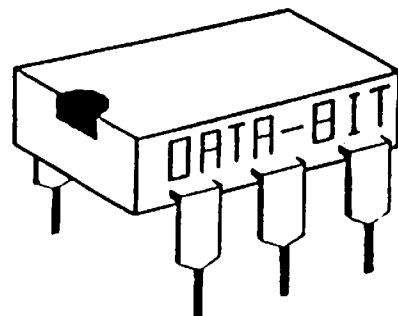
Det gør trods alt valget lettere, når man står overfor en så stor anskaffelse, som en monitor er! Held og lykke.

c.h.

DATA BIT

KAYERØDSGADE 10-9000 AALBORG

TLF (08) 126822 GIRO 8 316864

Hele December måned

DISKETTE-KUP

Køb 3 pakker a 10 stk

DS, DD

PR PK kun

75,-

COMPOSTEN

Den nye importør af VIZA-produkterne, STARLITE SOFTWARE, har bragt EDNA på markedet herhjemme. EDNA har været fremme i England og Tyskland i længere tid! VIZA's EDNA er en combineret EDITOR/ASSAMBLER/MONITOR, der er sit 'familienavn' værdigt - den er kort og godt GOD.

Den der benytter VIZAWRITE/WIZASTAR har en stor fordel ved benyttelsen af EDNA, idet alle kommandoer er fælles!

EDITOREN giver dig f.eks. følgende kommandoer: ASSAMBLE med PRINT og LISTning (PAGE-BYT-WORDBY) og automatisk ERROR-LISTER, LISTning af Assembled Source Lines, Symbol Table samt maskinkode til MEMORY/DISK.

Der findes desuden en COPY funktion, samt DISK kommandoer, der udfører selektiv directory, for-

mattering, rename disk/file, clear directory, scratch file/disk, validate og old/new funktion.

Desuden er der FIND og GOTO kommandoer, samt LOAD, MOVE, NEW og OLD FILE, PRINT/LIST og QUERY (regner til binære, ASCII, decimal og hexadecimal) REPLACE, SAVE, APPEND og ikke mindst et lille fif, der hedder MARK POSITION - en markering af hvor du befinder dig i en file, som gør at du altid kan komme tilbage hertil igen med GOTO MARKED POSITION.

ASSEMBLEREN giver mulighed for at nedbryde 16-bit valører i high og low bits, således at disse kan benyttes i 8-bits sammenhæng. Assembleren er bygget op med et labelområde, et instruktionsområde og et operationsområde - en opbygning, som gør, at den er meget brugervenlig.

**AALBORGS STØRSTE
UDVALG I:
JOYSTICKS FRA KR. 95,00
SPIL FRA KR. 49,00**

Af litteratur kan tilbydes
IBM PC
CP/M
COMMODORE 64
.... og meget mere !

Masser af litteratur!

Knud Engsig

Bispensgade 7 . 9000 Aalborg
Telefon 08 - 12 66 66

**COMPUTER BORDE
RABAMI Serie 230**

Trinløs uafhængig højeregulering
af såvel skærm- som tastaturplade.
Overflade, melamin i eg,
teak eller hvid.

Leveres knock-down. 425,- + moms.

Knud Engsig

AALBORG
Bispensgade 7
tlf. (08) 12 66 66

Assembleren giver mulighed for LINKE filer sammen til een stor fil, hvis dette ønskes. Du kan således sammenkæde dine filer fra 'biblioteks-disken' til en kæde, uden at flytte den fra biblioteket.

Efter assembly kan du med fordel benytte QUERY, der fortæller dig om start/slut-adresser, valører på dine labels - både indenfor et program og udenfor.

MONITOREN er et kapitel for sig! Den er simpelthen noget af det bedste, jeg har set!

Du kan sammenligne 'memory', dissamble en linie eller memory, LOADE en fil ind i memory, HUNTE efter tekst eller bestemte tal (lækkert), SAVE programfiler med offset load adress, flytte blokke, fileverify, WALK, WRITE data til en adresse, WRITE data til en adresse med disassemble og SWAP ved 'entering' eller 'leaving', samt meget mere.

Monitoren kan benyttes i forbindelse med EPROM-brænding.

EDNA leveres i en praktisk plastik 'bog-format' kassette, som gør den nem at finde på hylden. Kassetten indeholder en diskette, et ind-stiksmodul og en manual på 80 sider.

Manualen giver en god oversigt på de forskellige funktioner og disse brug. Manualens sidste sider omfatter skemaer over kommandoerne, således at disse er meget lette at finde igen, hvis man får behov for dette. Desværre er der endnu ikke nogen dansk oversættelse af den engelske manual - mon ikke den kommer snart?

Importøren, STARLITE SOFTWARE, oplyser om nærmeste forhandler på telf. 01-61 16 33.

Prisen er ca. 1.500 kroner.

... kig ind i

CITY-KIOSKEN

RÅDHUSGADE 18 • 9700 BRØNDERSLEV

Det er os, der har det store
udvalg i blade til
COMPUTERE.

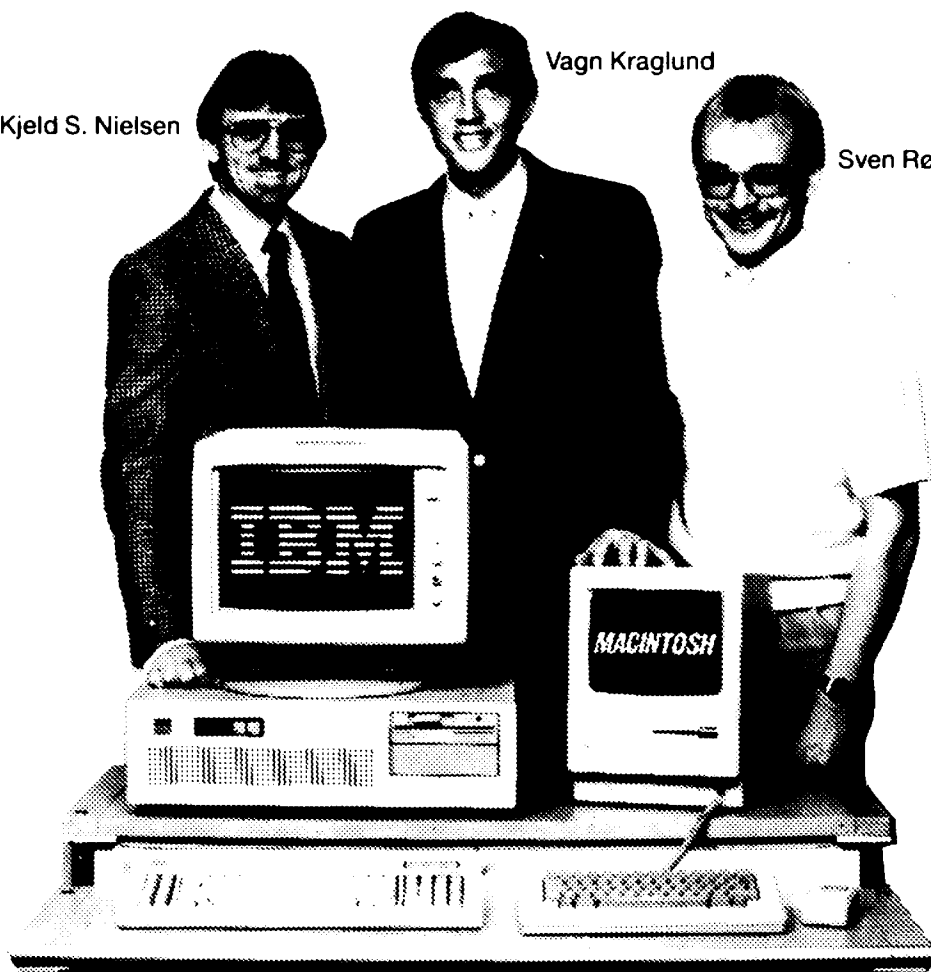
Både danske og udenlandske!

"Søger De en effektiv EDB-løsning til Deres virksomhed..?"

Kjeld S. Nielsen

Vagn Kraglund

Sven Rønn

"- Så vil vi gerne gøre valget nemt for Dem"

MULTI-INFORM
— fuld service i informationsbehandling —

Vesterbro 25 · 9000 Aalborg · Telefon 08 - 11 47 11
Aut. IBM og Apple forhandler · IBM Personal Computer

POSTBESØRGET BLAD

F10

Studerende

Niels Roland Svernekjær

Vilsundvej 117

9220 Aalborg Øst.

nye skatte- regler fra 1987

Kig ind
Vi udarbejder gerne
en beregning, der
viser hvad
skatteændringen
betyder for dig!

FORENINGEN AF STATS-AUTORISERED E REVISORER

1.1.13.

Lovforslag nr. 106 af 18. marts 1986

(Landskabet ved 3 behandling den 18. marts 1986)

Lov om indkomstskat og formueskat for personer m.v. (personskatteloven)

Opgørelse af skattepligtig indkomst

§ 1. For personer, der er skattepligtige her til landet, opgøres den skattepligtige almindelige indkomst efter skattelovgivningens almindelige regler med de ændringer, der følger af denne lov.

§ 2. Foruden den skattepligtige almindelige indkomst opgøres personlig indkomst og kapitalindkomst

§ 3. Personlig indkomst omfatter alle de indkomster, der indgår i den skattepligtige indkomst, og som ikke er kapitalindkomst. Sik. 2 Ved opgørelsen af den personlige indkomst fradrages:

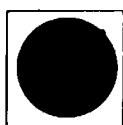
- 1) udgifter, som i årets løb er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomst ved selvstændig erhvervsvirksomhed, dog med undtagelse af de i § 4 nævnte udgifter

- 2) udgifter til sigte behandling af husdyrbesætninger §§ 2 og 8,
- 6) nedskrivning af varelager efter varelagerlovens § 1, stk. 4.

§ 4. Kapitalindkomst omfatter det samlede nettobeløb af

- 1) renteindtægter og renteudgifter,
- 2) skattepligtige kursgevinster og fradragsberettigede kurstab efter lov om skattemæssig behandling af gevinst og tab på fordringer og gæld,
- 3) beregnet kapitalafkast i selvstændig erhvervsvirksomhed efter virksomhedslovens § 7,
- 4) aktieudbytte og skattegodtgørelse efter ligningslovens § 16 A og selskabsskatte-lovens § 17 A,
- 5) skattepligtig fortjeneste ved afsættelse af aktier m.v. efter § 17 B.

**i landsdelens største penge-
institut, får du en vejledning,
du kan forstå...**

sparekassen

nordjylland